

## **KOKOSZY** (90) *ai*

*Oba o jasne.*

*sg m N* kokoszy (5). ♦ *G* kokosz(e)go (2). ♦ *A* kokoszy (1). ♦ *I* kokoszym (1) *SienLek*, kokosz(e)m (1) *FalZioł*. ♦ *f N* kokoszå (3), kokosz(a) (4). ♦ *G* kokosz(e)j (2). ♦ *A* kokoszå (1). ♦ *I* kokoszå (1). ♦ *L* kokosz(e)j (2). ♦ *n N* kokoszé (8); -é (1), -(e) (7). ♦ *G* kokosz(e)go (15). ♦ *A* kokosz(e) (10). ♦ *I* kokosz(e)m (4), kokoszym (3); -ym *SienLek* (2); -(e)m: -ym *FalZioł* (4 : 1). ♦ *pl N subst* kokosz(e) (8). ♦ *G* kokosz(yh) (13). ♦ *A* kokosz(e) (3). ♦ *I f* kokosz(e)mi (3).

*Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.*

1. Przymiotnik od „kokosz” ‘samica ptaka domowego’; *gallinaceus* *Mącz*, *Calep*, *Cn*; *gallinarius* *Cn* (89) : *Gallinaceus* – Kokofzy. *Calep* 447a.

*Zestawienia*: »kamień kokoszy« = *Lapis alectorius* (*Rost*) (1): IElfth rzeczony kamień kokofzy/ albo kurowy dla mieřtca gdzieŝie rodzi/ abowiem w żołądkoch Kapłoniech nalezion bywa. *FalZioł* IV 47c.

»kokosza wojna« = *pogardliwa nazwa rokoszu lwowskiego 1537 r., którego uczestnicy spędzali czas głównie na rabunku okolicznych gospodarstw* (6): tá kokofza woynå v Lwowå nikczemna/ co zå pożytek nam vczyniåå dobrze pomnimy *OrzRozm* V; *Paprup* F2; *GórnRozm* M [3 r.]; *KmitaSpit* C3.

*Szereg*: »kokoszy albo kurowy« (1): *FalZioł* IV 47c cf »kamień kokoszy«.

a. Będący częřciå lub pochodzący od kokoszy (81) : zmieřzai ty prochy z żołtziå kokofzå *FalZioł* I 2b, I 27c, 66a, 79d, 144a, II 17b (19); *SienLek* 96v, 113, 116v, 117v, 128v (8); *Calep* 455a.

*W połączeniach szeregowych* (8): mazać zawřze p.zerzećzonemi [*lege*: przerzećzonemi] oleyki, y tłuřtořciami kokofzemi/ gęřliemi/ y teř kaczeŝmi *FalZioł* V 19d, V 19b, 96v, 98v, 103 [2 r.]; *SienLek* 113v, 117.

*W charakterystycznych połączeniach*: kokoszy(-a, -e) łoj, mięřo (5), mořz (2), pierze, sadło (15), smalec (2), tłuřtořć (7), żołć.

*Wyrażenie*: »jaje kokosze« = *ovum gallinaceum* *Mącz* [szyk 29 : 11] (40): the wodka pić tak wiele czoby fie wlało w poł iaia kokofzego. *FalZioł* II 15b, +7a, I 79a, 109d, II 20d [2 r.], III 33b (23); *Mącz* 142b; *SienLek* 6v, 7, 9, 65, 65v (15); *WujNT* 260 marg.

*Szeregi*: »kokoszy jako i kaczy« (1): Wåtroba Kokofza/ iako y kacza nalepfza ieřt w niey łamey. *FalZioł* IV 19b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.].

»kapłuni i kokoszy« (1) : Mieřo nåd ine z domowych kåpłunie y kokofze *SienLek* 7. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»kokoszy a (albo) kuropatwi« (2): *FalZioł* IV 20a; Łożyřko wywodři gdy niewiałtę podkurzåiå pierzym kokofzym ålbo kuropåtfřim *SienLek* 114v.

»kurzy albo kokoszy« (1): Chorey Wåtrobie nayzdrowřzy pokarm/ po kilkå dni iedzåć/ mieřo kurze ålbo kokofze *SienLek* 88v.

a. *Wchodzi w skłåd derywatu kompleksowego od połączenia z przydawkå „kokoszy”* (1) :

*Wyrażenie*: »żołtek kokoszy« = *żołtko jaja kokoszego* (1): Weźmi [...] kielko żołtkow kokofzyh *FalZioł* V 108v.

2. *Zestawienie w funkcji n-loc*: »Kokosza Łacha« (1) : Poniřey/ iåkom wřiåł řpråwę od Ståchå/ Kokofza łåchå. *KlonFlis* G3v.

*Synonim:* **1.** kurzy.

AŽ